

PREHLAD ČASOPISU SOVIETSKA VEDA — FILOZOFIA, ČÍSLO 5/1954

V tomto ročníku už druhé číslo Sovietskej vedy — Filozofie je venované kritike buržoáznych ideologických smerov sovietskymi filozofmi.

V prvom čísle tohto časopisu sú články, kritizujúce personalizmus, G. Santayanu — filozofa človeka-živočícha a Američanov-svetovládov, ďalej Jaspersov existencializmus, neomaltuziánstvo, buržoáznu estetiku.

State sovietskych filozofov, uverejnené v 5. čísle, zaoberajú sa kritikou kybernetiky, buržoáznej sociológie, teórie „spoločnosti riaditeľov“, medzinárodného kongresu filozofov v Bruseli roku 1953 a rímskej schôdze ideológov „európskej jednoty“. Všetky tieto články uvádza Čerkaš: nova stať *V. I. Lenin o gnozeologických koreňoch idealizmu*, kde sa v úvode hovorí, že nestačí odhaľovať iba sociálne, triedne korene filozofického idealizmu, ale i jeho gnozeologické korene, ktorými sa vo svojej práci zaoberá. V článku tiež ukazuje, ako i v sovietskej spoločnosti existujú gnozeologické možnosti chybných subjektívno-idealistických názorov.

V časti Z dejín filozofie národov SSSR je preklad Kírpotinovho článku *Filozofické názory Saltykova — Šedrina*, pôvodný článok D. Slejšku *Tradície družby* o rusko-českých ideologických vzťahoch vo forme súbornej recenzie kníh, riešiacich túto tematiku, a referát s. E. Illekovej o boji ruských prírodovedcov prvej polovice 19. storočia proti idealistickej prírodnej filozofii.

V časti Recenzie a referáty je preklad Gazenkovej a Rutkovičovej recenzie zborníka *O dialektickom materializme*, Gospolitizdat 1953 (druhé vydanie), pôvodná recenzia M. Sobotku knihy M. N. Rutkeviča *Prax ako základ poznania a kritérium pravdy* a i.

Mimo iných článkov obsahuje číslo aj preklad článku A. F. Jakovleva *Budovanie ekonomických základov socializmu v európskych zemiach ľudovej demokracie*.

E. Herchlová, pracovníčka ČSI

ZPRÁVA O ČINNOSTI FILOZOFICKÉHO ÚSTAVU SAV ZA ROK 1954

Filozofický ústav SAV je najvyššou slovenskou filozofickou inštitúciou, ktorá má v evidencii všetky slovenské filozofické pracoviská a riadi ich vzájomnú spoluprácu, ako aj ich spoluprácu s českými filozofickými pracoviskami, najmä s Kabinetom pro filosofii ČSAV. Práca ústavu sa riadi podľa plánu vedeckých úloh, ktoré vypracováva vedecká rada ústavu na celý rok dopredu a ktorý schvaľujú nadriadené orgány. No popritom ústav

spracováva aj také nárazové problémy, s ktorými sa nedalo predom počítať a ktoré teda nie sú zahrnuté do pracovného plánu.

Práca v ústave prebiehala aj roku 1954 riadne podľa plánu vedeckých úloh, na ktorých pracovali interní pracovníci a externí spolupracovníci ústavu a ktorých plnenie kontrolovala každý štvrtrok vedecká rada.

K 1. I. 1955 bol stav interných pracovníkov nasledovný:

dr. J. Bodnár,

dr. S. Felber,

dr. T. Münz,

J. Šebestík,

dr. E. Várossová,

A. Kopček, vedecký aspirant,

J. Strinka, vedecký aspirant.

Ústav prijal roku 1954 jedného vedeckého pracovníka, J. Šebestíka. A. Kopček, ktorý bol do 1. X. 1954 vedeckým pracovníkom ústavu, nastúpil týmto dňom vedeckú aspirantúru.

Za vedenie ústavu zodpovedal akademik I. Hrušovský, vo veciach administratívnych ho do konca januára 1954 zastupovala dr. E. Várossová a po jej odchode na materskú dovolenku dr. T. Münz.

Ústav pracoval roku 1954 na týchto štyroch hlavných úlohách:

1. Boj proti nepriateľským ideológiám,
2. Aktuálne otázky historického materializmu na Slovensku,
3. Pokrokové tradície v slovenskej filozofickej tvorbe,
4. Náčrt dejín slovenskej filozofie.

Témy hlavných úloh sú len spoločným názvom väčšieho počtu dielových úloh, zaoberajúcich sa tematikou oblasti, ktorú označuje názov hlavnej úlohy. Na týchto dielových témach pracovali popri interných pracovníkoch i spolupracovníci externí. Hotové práce boli alebo ešte len budú uverejnené vo Filozofickom časopise (keď ide o práce rozsahu kratších štúdií) alebo ako samostatné publikácie.

Kolektívnou úlohou interných i externých pracovníkov bol aj naďalej Náčrt dejín slovenskej filozofie, ktorý bude dokončený roku 1955.

Ústav teda pracoval roku 1954 na úlohách individuálnych i kolektívnych.

Z pôvodných monografických prác odovzdal ústav do tlače prácu akademika I. Hrušovského *Filozofia a veda* a prácu dr. A. Siráckeho *Ludácka ideológia*.

Z prekladov dal ústav roku 1954 do tlače diela: R. Descartes *Rozprava o metóde a Pravidlá na vedenie rozumu* (prel. dr. A. Vantuch a dr. J. Špaňár) a *Herakleitos z Efezu*. Je to preklad Herakleitových zlomkov s obsiahlou štúdiou o Herakleitovi, ktoré pripravil dr. J. Špaňár.

Z pôvodných monografických prác vydal ústav roku 1954 prácu dr. M. Okála *Epikuros a grécki atomisti*, prácu externého spolupracovníka ústavu dr. V. Filkorna *Predheglovská logika* a prácu interného pracovníka ústavu dr. T. Münza *Náhľady filozofov Malohontskej spoločnosti*.

Z prekladov vydal ústav roku 1954 dielo Diogena Laertia *Životopisy slávnych filozofov* (prekl. dr. M. Okál) a *Herakleitos z Efezu*, R. Descarta *Rozprava o metóde a Pravidlá na vedenie rozumu*.

Ústav vydal roku 1954 štyri čísla Filozofického časopisu.

Počnúc aprílom 1954 začal ústav usporadúvať pravidelné týždenné diskusie o problematike týkajúcej sa prác jednotlivých pracovníkov ústavu. Diskusie sa konali v miestnostiach ústavu na Klemensovej ul. č. 27 a boli na ne pozývaní aj pracovníci z iných ústavov SAV

i z katedrier Filozofickej fakulty Komenského univerzity. Okrem toho ústav usporiadal tri verejné diskusie na témy *Lenin a dialektika*, *Protí objektivizmu vo vede* a *Objektívne zákony a ich vedecké vyjadrenie*.

Ústav pripravil celoslovenskú filozofickú konferenciu, ktorá bola v decembri v Smoleniciach.

Ústav spolupracoval s Kabinetom pro filosofii ČSAV. V júni usporiadal schôdzu zástupcov Kabinetu pro filosofii ČSAV, Filozofického ústavu SAV, Katedry dejín filozofie a Katedry dialektického a historického materializmu Filozofickej fakulty Komenského univerzity, na ktorej sa riešili problémy týkajúce sa spolupráce týchto inštitúcií.

Ústav usporiadal každý mesiac schôdže vedeckej rady, ktoré iniciatívne zasahovali do rozvoja vedeckej práce v ústave, kontrolovali kvalitné plnenie pracovného plánu a pod. Okrem toho ústav usporiadal schôdže redakčnej rady Filozofického časopisu, na ktorých sa zostavoval obsah jednotlivých čísel časopisu, posudzovali sa príspevky atď.